

(דף רכ"ג ע"א). וּבְצִלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר. (שמות לח) הָאִי קָרָא אוּלִּיפְנָא, דְּרוּחַ קְדוּשָׁא אֲכָרִיז עָלֶיהָ לְעִינֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, וְאָמַר וּבְצִלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמִטָּה יְהִינְדָה עֲשֵׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר עָנָה יְיָ אֶת מֹשֶׁה. וְאִתּוּ אֶהְלִיאֵב בֶּן אַחִיסָמֶךְ. מָאִי וְאִתּוּ. אֵלֶּא אוּלִּיפְנָא, דְּאֶהְלִיאֵב לָא עֲבִיד עֲבִידְתָּא בְּלַחְדוּזֵי, אֵלֶּא עִם בְּצִלְאֵל, וְעַמִּיהָ עֲבַד כָּל מַה דְּעֵבַד. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְאִתּוּ, וְאִתּוּ וְלָא בְּלַחְדוּזֵי. מִכָּאֵן דְּשָׂמְאֵלֶּא אִיהִי בְּכֻלָּל יְמִינָא תְּדִיר. וְעַל דָּא כְּתִיב וְאִנִּי הִנֵּה נֹתְתִי אִתּוּ אֶת אֶהְלִיאֵב, דָּא יְמִינָא וְדָא שְׂמָאֵלֶּא.

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמְשָׁפֵן הַמְשָׁפֵן הַעֲדוּת אֲשֶׁר פֶּקֶד עַל פִּי מֹשֶׁה וְגו'. (שמות לח) רַבִּי יִסָּא אָמַר, פִּינּוּן דְּעֵבְדוּ כָּל חֲפִימִיָּא יֵת מִשְׁכְּנָא, אַצְטְרִיךְ לְמַהְדֵּר חֲשַׁבְנָא, מִכָּל אֵינּוּן עֲבִידוּן דְּאֶתְעֵבִידוּ בֵּיהּ. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל חֲשַׁבּוֹן וְחוּשְׁבּוֹן, כַּד הָוֵה אֶתְעֵבִיד חֲשַׁבְנָא, הָכִי אֶתְקַיָּים הַהוּא עֲבִידָא, וְאֶתְקַיָּים בְּאַתְרֵיהּ.

וְיִשְׂרָאֵל בְּלָהוּ כְּמַה דְּאֶתְרַעוּ בְּמַה דְּנִדְבִיבוּ בְּקַדְמֵיתָא, הָכִי נָמִי אֶתְרַעוּ בְּהַהוּא חֲשַׁבְנָא, וּכְדִין אֶתְקַיָּים כָּל עֲבִידָא, בְּהַהוּא רַעוּתָא. וְעַל דָּא אַצְטְרִיךְ הָכָא חֲשַׁבְנָא, בְּגִין דְּבַהֲאִי אֶתְקַיָּים עֲבִידָא. אֵלֶּה כְּתִיב, וְלָא כְּתִיב וְאֵלֶּה. אֵלֶּא דָּא אִיהוּ חֲשַׁבְנָא דְּפָסִיל כָּל חוּשְׁבָנִין דְּעֵלְמָא, וְדָא אֶתְקַיָּים יִתִּיר מִכְּלָהוּ, דְּבַהֲאִי אֶתְקַיָּים מִשְׁכְּנָא, וְלָא בְּאַתְרָא.

פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה לג) וְהָיָה אַמּוֹנֵת עִתִּידָא חֲסוֹן יִשׁוּעוֹת חֲכָמַת וְדַעַת יִרְאֵת יְיָ הִיא אוֹצְרוֹ. הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבֵרְיָא, אָבֵל הָא תְּנִינּוּ, כָּל בַּר נָשׁ דְּאֶתְעַסַּק בְּאוּרִיָּתָא בְּהֵאִי עֵלְמָא, וְזָכִי לְמַקְבַּע עִתִּין לָהּ, אַצְטְרִיךְ בְּאַמּוֹנָה, דְּרַעוּתָא דִּילֵיהּ יִתְפּוּיז לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִתְפּוּיז לְשָׁם שָׁמַיִם, בְּגִין דְּאַמּוֹנָה לְהָכִי אֶתְפּוּיז. חֲסוֹן יִשׁוּעוֹת, לְאַכְלֵלָא רַחֲמֵי בְּדִינָא. חֲכָמַת וְדַעַת, דְּתִרְיָן אֵלִין שָׂרָאן דָּא עַל דָּא. דָּא טְמִיר וְגִנְיֵז, לְאַשְׂרָאָה דָּא עַל דָּא.

יִרְאֵת יְיָ הִיא אוֹצְרוֹ. אוֹצְרוֹ דְּכָל אֵלִין, בְּגִין דְּהֵאִי יִרְאֵת יְיָ, נְקִיט כָּל אֵינּוּן גַּחְלִין, וְאִיהִי אֶתְעֵבִידַת אוֹצְרָא לְכֻלָּהוּ. וְכַד נְפַקִין מִנְהָ כָּל אֵינּוּן גַּנְיָיִז בְּלָהוּ, אֶפִּיק לֹזֵן בְּחוּשְׁבָנָא. מְנַלָּן. דְּכְּתִיב, (שיר השירים ז) עֵינַיִךְ בְּרִכּוֹת בְּחֻשְׁבּוֹן. בְּחֻשְׁבּוֹן וְדָאִי עֲבִיד, וְאֶפִּיק אֵינּוּן בְּרִכּוֹת מִיָּם, וְאַשְׁגַּח לְאַפְקָא כְּלָא בְּחוּשְׁבָנָא. (נ"א וְאַשְׁקוּ לְכֻלָּא).

וְעַל דָּא אֲכָרִי אַמּוֹנָה. וּבְכֻלָּא אֲכָרִי אַמּוֹנָה, וְהָא אוֹקְמִנָא. וְמַה אִי הָכָא אַצְטְרִיךְ לְאַתְרָאָה מְהֵימְנוּתָא, לְשָׂאֵר מְלִי דְּעֵלְמָא עַל אַחַת כְּמַה וְכְּמַה. וְעַל דָּא, קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוֵה אוֹדַע לָהּ לְכָל יִשְׂרָאֵל, רִיזָא דְּמְהֵימְנוּתָא דִּילָהּ, בְּכָל מַה דְּעֵבְדוּ, וְכֻלָּא אֶתְמַר.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק הוּוּ אֵזְלִי בְּאַרְחָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדָאִי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בֵּיהּ בְּבְצִלְאֵל לְעֵבִידַת מִשְׁכְּנָא, יִתִּיר מִכָּל יִשְׂרָאֵל, אָמַר לֵיהּ, שְׂמָא גְרִים, וְהָא אוֹקְמוּהָ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂוִי שְׂמָהֵן בְּאַרְעָא, לְאַתְעֵטְרָא (ס"א לְאַתְעֵרָא) בְּהוּ, וְלִמְעַבְדָּ בְּהוּ עֲבִידְתָּא בְּעֵלְמָא, הָדָא הוּא דְּכְּתִיב, (תהלים מו) אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאַרְצֵי.

אָמַר לִיָּהּ, רָזָא אִיהוּ הָבָא, יְהוּדָה מְסֻטָר שְׁמַאֲלָא הוּהוּ, וְאַהֲדַר וְאַתְדַּבֵּק בִּימִינָא. וְעַל דָּא, בְּסֻטְרָא דָּא אֲתַעְבִּיד מִשְׁפָּנָא, שְׂאֲרֵי מְסֻטָר שְׁמַאֲלָא, וְאַתְדַּבֵּק בְּסֻטְרָא יְמִינָא, וְלִבְתַּר אֲתַפְּלִיל דָּא בְּדָא, וְאַתְעָבִיד כְּלָא יְמִינָא. כְּגוֹנוֹנָא דָּא אֲוֵרִייתָא, שְׂאֲרֵי מִשְׁמַאֲלָא, וְאַתְדַּבֵּק בִּימִינָא, וְאַתְפְּלִיל דָּא בְּדָא, וְאַתְעָבִיד כְּלָא יְמִינָא. רְאוּבֵן שָׂרָא מִימִינָא, וְסֻטָא לְשְׁמַאֲלָא, וְנִטְלוּ עֲמִיּה אֵינוֹן שְׂעָר שְׁבֻטִין, דְּאֵינוֹן שְׁמַאֲלָא, בְּגִין דְּשְׂאֲרֵי מִימִינָא וְסֻטָא לְשְׁמַאֲלָא.

יְהוּדָה שָׂרָא מִשְׁמַאֲלָא, וְסֻטָא לִימִינָא, שָׂרָא מִשְׁמַאֲלָא, בְּגִין דְּאֵתִי מְסֻטָר שְׁמַאֲלָא, וְאַתְדַּבֵּק בִּימִינָא, וּמִשְׁפָּנָא בְּסֻטְרָא דָּא אֲתַעְבִּיד. שְׂאֲרֵי מְסֻטָר שְׁמַאֲלָא, וְאַתְדַּבֵּק בְּסֻטְרָא יְמִינָא, וְעַל דָּא, בְּעֻלְאֵל אִיהוּ דְּאֵתִי מְסֻטְרִיהּ, עֵבֵד מִשְׁפָּנָא וְאַתְתַּקֵּן לְגַפִּיהּ. וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בֵיהּ, וּבְרִיר לִיהּ מִכְּלָא (דף רכ"ג ע"ב) לְעֵבִידתָּא דָּא.

וְיִהֵב לִיהּ חֲכֻמָּה וְתַבּוּנָה וְדַעַת, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. בְּגִין דְּעֲמִיּה הוּהוּ בְּקַדְמִיתָא סְכֻלְתָּנוּ דְּלָפָא, דְּכִתְיִב וּבְלָב כַּל חֲכָם לֵב נִתְתִי חֲכֻמָּה. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא יִהֵב חֲכֻמָּתָא, אֲלָא לְמֵאן דְּאִית בֵּיהּ חֲכֻמָּתָא, וְאוּקְמוּהָ חֲבֵרִיָּא וְאַתְמַר. וְכֵן כְּגוֹנוֹנָא דָּא בְּעֻלְאֵל. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּעֻלְאֵל שְׁמִיּה גָּרִים לִיָּהּ, וְעַל חֲכֻמָּתֶיהָ אֲקָרִי חֲכִי, וְרָזָא דְּמִלְּחָה בְּעֻלְאֵל, בְּעַל אֵל.

פְּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ב) פְּתַחוּ בַּעֲצֵי תַיִעַר בֵּין הַדְּרֵי וְגו'. בְּעַלּוֹ: הֵינּוּ בְּעֻלְאֵל, דְּאִיהוּ אֲתַקֵּן מִשְׁפָּנָא, וְעָבִיד לִיָּהּ. דְּכִתְיִב חֲמֻדְתִּי וְיִשְׁבַּתִּי. דְּמִשְׁפָּנָא חֲמִידָא אִיהוּ לְמִיתַב בֵּיהּ, דְּאִיהוּ עָבִיד חֲמוּדָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וּכְנַסַת יִשְׂרָאֵל יִתְבָּא בְּעֻלְאֵל דָּאֵל. וְדָא אִיהוּ בְּעֻלְאֵל.

וּפְרִיז מְתוּק לְחֲכִי, דְּדָא אִיהוּ דְּעָבִיד פִּירִין טַבִּין בְּעֻלְמָא, דְּכִתְיִב, (הושע יד) מִמֶּנִּי פְּרִיזָה נִמְצְאָ. מֵאן הוּא פְּרִי. אֲלִין אֵינוֹן נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקֵינָא, דְּאֵינוֹן אִיבָא דְּעוּבְדוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּהַהוּא נִהַר דְּנַפְיָא מַעֲדוֹן, אִיהוּ אִפְיָא וְזָרִיק נִשְׁמַתִּין לְעֻלְמָא, וְאֵינוֹן פִּירִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כְּדֵּ פְּרִיז. דָּא אִיהוּ כְּדָקְאֲמָרֵן.

בְּעַלּוֹ: דָּא הוּא בְּעֻלְאֵל. וְעַל דָּא תְּקוּנָא דְּמִשְׁפָּנָא עַל יְדָא דְּבְעֻלְאֵל הוּהוּ. וּבְגִין כְּדֵּ וּבְעֻלְאֵל בֵּין אֲוֵרִי בֵּין חוּר. בֵּין אֲוֵרִי, דָּא נְהוּרָא דְּשְׁמַשָּׁא דְּנַפְיָא. בֵּין אֲוֵרִי, דָּא יְמִינָא. בֵּין חוּר, דָּא אִיהוּ שְׁמַאֲלָא. בֵּין אֲוֵרִי בֵּין חוּר, (ס"א בן חור בן חורי) וְעַל דָּא אֲשֵׁתִלִּים בֵּיהּ דִּינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוּבְדָא דְּעֻלְאֵל.

כָּל הַזֶּהב הָעֵשׂוּי (שמות לח) מִהֵיחָא נִשְׁעַתָּא דִּיחֵבוּ לִיָּהּ יִשְׂרָאֵל, הוּהוּ עֵשׂוּי וְאַתְתַּקֵּן מִקְדַּמַת דִּינָא, כְּכַל מְלָאכַת הַקֹּדֶשׁ, כָּל הַהוּא דְּהָבָא, אֲתַעְבִּיד וְאַתְתַּקֵּן כְּכַל מְלָאכַת הַקֹּדֶשׁ. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל דְּרָגָא וְדְרָגָא, הוּהוּ אֲתַתַּקֵּן בֵּיהּ דְּהָבָא. דְּלִית שְׁלִימוֹ אֲלָא רַחֲמֵי וְדִינָא, וְעַל דָּא דְּהָבָא הוּהוּ אֲזִיל כְּכַל מְלָאכַת הַקֹּדֶשׁ, כְּכַל הַהוּא עֲבִידתָּא דְּאֲקָרִי קֹדֶשׁ, הוּהוּ אֲזִיל בְּהַ דְּהָבָא, וְהָבָא כְּכַלָּא.

רַבִּי אַבְרָם רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חִזְקִיָּה הוּוּ יִתְבִּין וְלַעֲאֵן פְּאֲוֵרִייתָא, אָמַר לִיָּהּ רַבִּי חִזְקִיָּה לְרַבִּי אַבְרָם, הָא חֲמִינֵן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בְּדִינָא כְּכַלָּא, לְאַתְעָרְבָא דָּא בְּדָא, וְאִיהוּ אֲרִיזָה דִּינָא בְּחִיבֵי עֻלְמָא, אִי אִיהוּ אֲתַרְעֵי בְּדִינָא, אֲמַאי סְלִיק לִיָּהּ מִחִיבֵינָא. אָמַר לִיָּהּ, כְּמָה טוֹרִין אֲתַעְקְרוּ בְּמִלְּחָה דָּא, אֲבָל כְּמָה מְלִין גְּלִי בּוּצִינָא קוּדְשָׁא בְּהָאִי.

וְתָא חֲזִי דִּינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵרְעֵי בֵּיהּ, אִיהוּ דִּינָא בְּרִיר, אִיהוּ דִּינָא דְאֲתֵרְעַר רְחִימוּ וְחֻדְדוּ. אֲבָל חֲיִיבָא כּד אֵינּוֹן בְּעֵלְמָא, פְּלָהוּ דִּינָא דְזוּהֲמָא. פְּלָהוּ דִּינָא דְלֹא אֲתֵרְעֵי בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלָל. וְעַל דָּא, לֹא בְּעֵי לְאֲתֵרְבָּא דִּינָא קוּדְשָׁא בְּדִינָא מְסֻבָּא דְזוּהֲמָא, עַד דְּאִיהוּ אֲשֵׁתִּיעֵי מְגֵרְמִיהּ, וְלֹאזְבָּדָא לִיהּ מִן עֵלְמָא דְאֲתֵי, וְהָהוּא דִּינָא דְזוּהֲמָא דְבֵיהּ אִיהוּ אוֹבִיד לִיהּ מֵעֵלְמָא.

פְּתַח וְאָמַר (תהלים צב) בְּפִרְחֵי רִשְׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיִּצְיָעוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אֲוֵן לְהִשְׁמָדָם עַדִּי עַתָּה, הֲאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ, אֲבָל תָּא חֲזִי, בְּפִרְחֵי רִשְׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב. כְּהֲאִי עֵשֶׂבָא דְּאִיהוּ בְּיָבִישׁוּ דְאַרְעָא, וְאִיהוּ יָבִישָׁא, כּד שָׂרְאֵן בֵּיהּ מִיָּא אֲפָרִיחַ, וְהָהוּא יָבִישׁוּ אֲתֵפְרַח. וְכֵהֲאִי אֵילָנָא קְצִיעָא דְנִצְיָן, וְלֹא סָלִיק אֵלָא אֵינּוֹן פְּאָרוֹת, לְסִטְרָ דָּא וְלְסִטְרָ דָּא, דְּאֵינּוֹן עֲנַפֵּין דְּסִלְקִין, וְלְעֵלְמִין לֹא סָלִיק אֵילָנָא, כּד הָוָה בְּקִדְמִיתָא לְמַהּוּי אֵילָנָא. וְכָל דָּא, לְהִשְׁמָדָם עַדִּי עַתָּה, לְאַעְקָרָא לֹון מִשְׁרָשֵׁין וּמִכְפָּלָא.

תוּ רָזָא אַחְרָא אִית בְּהֲאִי, עַל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲרִיךְ רוּגְזִיהּ בְּחֲיִיבָא בְּהֲאִי עֵלְמָא, כְּגִין דְּהֲאִי עֵלְמָא, אִיהוּ חוּלְקָא דְּסִטְרָא אַחְרָא. וְעֵלְמָא דְּאֲתֵי אִיהוּ סִטְרָא דְּקוּדְשָׁא. וְאִיהוּ חוּלְקָא דְּצִדִּיקָיָא, לְמַהּוּי צִדִּיקָיָא אֵינּוֹן פְּעִטְרָא דִּיקָרָא דְּמֵאֲרִיחוֹן בֵּיהּ. וְתֵרִין סִטְרִין אֵלִין, כְּיִמִּין דָּא לְקַבֵּל דָּא. דָּא